INSPIRATIEGIDS VOOR DUURZAME SPORTEVENEMENTEN

Tips & tricks voor buitensporten

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

MOOI MAKERS

Fostplus

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER OVAM

SPORT. VLAANDEREN

COLOFON INSPIRATIEGIDS

Titel
Inspiratiegids voor duurzame sportevenementen
Tips & tricks voor buitensporten

© Sport Vlaanderen, juli 2022

Inhoud
Deze gids is opgesteld door Charlotte Dewilde (Bond Beter Leefmilieu) in samenwerking met OVAM, Sport Vlaanderen, Fost Plus en Mooimakers.

Eindredactie
Sport Vlaanderen

Met dank aan
Vincent Siringo en Nick van Hemel (Sportevents.be), Alexander Vandevelde (Zevenheuvelenloop), Jules Pijourlet (UTMB®), Joeri Schepers (Marathon and More Belgium) en vele anderen voor hun tips, raad en inhoudelijke check, en Mathieu Navillod voor de coverfoto.

Vrijwaring
Alle commerciële vermeldingen zijn puur exemplarisch en kunnen op geen enkele wijze als limitatief en preferentieel worden beschouwd.

Copyright
Niets uit deze uitgave mag worden gereproduceerd door middel van boekdruk, foto-offset, fotokopie, microfilm of welke andere methode dan ook zonder schriftelijke toestemming van Sport Vlaanderen.

Verantwoordelijke uitgever
Sport Vlaanderen, Philippe Paquay, administrateur-generaal Agentschap Sport Vlaanderen

INHOUD

INLEIDING

IMPACTDOMEINEN
- 1) Organisatie
- 2) Mobiliteit
  - a) Mobiliteitsplan
  - b) Bereikbaarheid
  - c) S.T.O.P.-principe
  - d) Duurzaam logeren
- 3) Afval
  - a) Afvalbeheer
  - b) Startnummer
  - c) Medaille, goodiebag en T-shirt
  - d) Signalisatie
  - e) Duurzaam/circulair aankopen
- 4) Catering
  - a) Drankrecipiënten
  - b) Eetgerei
  - c) Drank
  - d) Voedsel
- 5) Ruimte
  - a) Natuurbescherming
  - b) Locatie
- 6) Water en energie
  - a) Douche en toilet
  - b) Verlichting
  - c) Andere
- 7) Communicatie
  - a) Inspireren
  - b) Sensibiliseren
  - c) Engageren

GROEN EVENT:
één site met alle info om jouw event duurzaam te maken

CHECKLIST

VOORWOORD

Nu de zomer voor de deur staat en we de vervelende coronaperikelen stilletjes aan achter ons kunnen laten, kriebelt het bij heel wat organisatoren van buitensportactiviteiten om weer de handschoen op te nemen en zoveel mogelijk Vlamingen te laten proeven van buitensport.
Dat is fantastisch, want sporten en bewegen is niet alleen gezond, het versterkt ook de sociale cohesie. Sport is de maïzena van onze samenleving.

Sporten moet gebeuren in een gezonde omgeving én in een duurzame omkadering. De organisatie van zowel kleine als grote buitensportevenementen is een bijzonder grote uitdaging. Ook de impact die mobiliteit, inname van openbare ruimte enz.... met zich meebrengt, is niet te onderschatten. Deze inspiratiegids begeleidt organisatoren om hun evenement voor te bereiden met de meeste zorg voor mens én natuur. Met nuttige tips zoals het slimme gebruik van signalisatie, startnummers, parcoursopbouw tot afvalbeheer kunnen organisatoren hun evenement organiseren met respect voor de deelnemer en omgeving.

In september 2021 mocht Vlaanderen de crème de la crème van de wielerwereld ontvangen. We deden dit met verve! Zowel op organisatorisch als op sportief vlak, mogen we terugblikken op een érg succesvolle editie. Het meest duurzame WK Wielrennen in de geschiedenis waar 2.000 vrijwilligers ingezet zijn in ecoteams, waar 95% van de energie van hernieuwbare bronnen kwam, waar 350.000 liter werd gerecupereerd en waar er meer dan 200.000 herbruikbare bekers werden ingezet.

Ik ben ervan overtuigd dat elke evenementorganisator met de nodige duurzame inspanningen, hoe klein die ook mogen zijn, meer uit het sportevenement kan halen.

Succes!

Met sportieve groeten,
Ben Weyts, Vlaams minister van Sport

Ploggen is goed, duurzaam organiseren is beter

Inleiding

Ondertussen is ploggen een bekend begrip. Het werkwoord is een samentrekking van 'joggen' en 'plocka upp', wat Zweeds is voor zwerfvuil oprapen. Als je een rondje gaat lopen, kan je evengoed een vuilniszak meenemen en zwerfvuil uit de berm plukken. Petje af voor al die sportievelingen die zo een extra handje helpen. Maar vandaag de dag moeten we het groter zien. Niet enkel de individuele sporter, maar de hele sportorganisatie kan verantwoordelijkheid nemen. Als je als organisator ervoor zorgt dat er zo weinig mogelijk afval geproduceerd wordt, heb je veel meer impact dan wanneer we moeten rekenen op de goodwill van elke deelnemer apart. Zo kan je duurzame winsten boeken!

Sportevenementen zijn en blijven immens populair - en dat is natuurlijk fantastisch. Want sporten is niet alleen gezond, het creëert ook een gemeenschapsgevoel en versterkt de sociale cohesie in de multiculturele samenleving. Wat gezond is voor de mens, zou dat ook moeten zijn voor onze planeet. Helaas is dat met sportevenementen vaak nog niet het geval: denk maar aan wegwerpbekers, zwerfplastic van gelletjes of cateringoverschotten.

Duurzame sportevenementen zijn gelukkig aan een inhaalrace bezig. Met deze **inspiratiegids** wil Bond Beter Leefmilieu, Sport Vlaanderen, Mooimakers, de OVAM en Fost Plus die evolutie verder ondersteunen. Op hun initiatief lijsten we concrete **tips en tricks** op voor de verduurzaming van sportevenementen. Telkens met praktijkvoorbeelden van Vlaamse en internationale sportevents die nu al in de praktijk tonen hoe dat gemakkelijk kan. Op een positieve, coachende manier geeft deze gids sportorganisatoren de nodige **tools en concrete praktijkvoorbeelden**, met de focus op **buitensporten**. Sport Vlaanderen wil met deze inspiratiegids de kwaliteit van de gesubsidieerde sportevenementen stimuleren op vlak van duurzaamheid, maar ook op vlak van toegankelijkheid en gezond en ethisch sporten.

We groeperen de tips en tricks in **zeven verschillende impactdomeinen**. Eerst kijken we naar **organisatie** Als tweede komt **mobiliteit** aan bod waar o.a. het S.T.O.P.-principe wordt toegelicht. **Afval** is het volgende impactdomein. Hier hebben we het onder meer over de wetgeving die sinds 2020 zo veel mogelijk wegwerpverpakkingen voor het aanbieden van drank verbiedt en over de uitbreiding van deze regelgeving sinds 2022 naar bereide voedingsmiddelen op evenementen van overheden. We reiken praktische en haalbare alternatieven aan, ook voor onder andere wegwerpstartnummers, goodiebags en signalisatie. Daarna komt **catering** aan bod. Het impactdomein **ruimte** gaat dan weer dieper in op natuurbescherming en de keuze van de locatie. Daarna worden kort **energie en water** besproken. **Communicatie** bespreken we als laatste duurzaamheidspijler. Dat wil niet zeggen dat het minder belangrijk is. Integendeel: inspireren, sensibiliseren en engageren vormen de sleutel tot een duurzaam sportevenement op korte en lange termijn. De inspiratiegids eindigt met een handige **checklist**.

We hopen dat je hiermee een aantal handvaten krijgt die je ook bij jouw sportevent kunt gebruiken. Want bij duurzaam sporten winnen we allemaal.

De inspiratiegids wordt regelmatig geactualiseerd. Raadpleeg de laatste versie op www.groenevent.be.

Opgelet

Alle commerciële vermeldingen zijn puur exemplarisch en kunnen op geen enkele wijze als limitatief en preferentieel worden beschouwd.

IMPACTDOMEINEN

1) Organisatie

De duurzame acties die op het veld zichtbaar zijn, volgen bijna altijd uit weloverwogen interne beslissingen. Het is daarom belangrijk om het interne en externe beleid onder de loep te nemen. Zo vertaal je duurzaamheid naar de praktijk op korte en lange termijn en vorm je een globale en gedragen visie over duurzaamheid. Hier alvast enkele bruikbare suggesties:

- Richt een werkgroepje rond duurzaamheid op voor het interne beleid. Start daarnaast ook een ecoteam op dat het beleid in de praktijk uitvoert.

  Praktijkvoorbeeld: UTMB®[1] heeft sinds 2006 een eigen milieucommissie die concrete acties voorstelt om de milieu-impact van hun wedstrijden te verkleinen.

- Maak een duurzaamheidsplan -en charter met duurzaamheidsacties per thema. Meet de impact van de acties en bepaal verbeterpunten voor de volgende editie.

  Praktijkvoorbeeld: Het WK Wielrennen 2021[2] in Vlaanderen stelde samen met hun partners een duurzaamheidsplan op met 14 thema's en 60 actiepunten. Het duurzaamheidscharter dat hieruit voortvloeide was verplicht voor alle leveranciers, partners, sponsors en werd gedeeld met alle steden en gemeenten op het parcours. Achteraf werd een duurzaamheidsrapport opgesteld met een evaluatie van alle vooropgestelde acties en een formulering van aanbevelingen voor de toekomst.

- Voorzie een goed doel dat de deelnemers kunnen steunen, ofwel automatisch via het inschrijvingsgeld ofwel optioneel bij inschrijving.

  Praktijkvoorbeeld: Team Trail & Walk[3] van Sportevents.be of Kortrijk Loopt![4] van Golazo geven de deelnemers de mogelijkheid om Think Pink te steunen.

- Pas sociale criteria toe om maatschappelijk kwetsbare groepen aan te trekken als medewerkers.

  Praktijkvoorbeeld: Het WK Wielrennen 2021 in Vlaanderen werkte samen met Refu Interim Brugge en Leuven, Dovenkring Brugge, vzw Honk, OCMW Brugge, Atlas Antwerpen en Kras Antwerpen.

DRIE SOORTEN IMPACT

Bij de voornaamste voorstellen en ideeën in deze handleiding hebben we ook een inschatting gemaakt van de organisatorische, financiële en duurzame gevolgen ervan door drie pertinente vragen te beantwoorden:

- hoe groot is de **uitdaging**, hoe omvattend of omslachtig is het uitvoeren van de tip voor de organisator?
- valt de **kostprijs** mee of spreken we hier toch over een duurdere ingreep?
- hoe groot is de **duurzaamheidsimpact** ervan op je evenement?

Daarbij worden telkens drie levels aangegeven op een schaal van 1 tot 3, van laag tot hoog. Als er duurzaamheidskeuzes dienen gemaakt te worden, is het aangeraden om in te zetten op initiatieven die een hoge impact hebben met financieel en organisatorisch beperkte gevolgen in plaats van duurdere, sterk uitdagende projecten die weinig milieu-impact hebben.

Uitdaging ✱ ✱ ✱
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

2) Mobiliteit

Een sportevenement brengt altijd verplaatsingen met zich mee: de deelnemers en het publiek moeten op het event geraken en daarna ook weer huiswaarts keren. De toegankelijkheid van het evenement hangt echter sterk af van het sporttype en de locatie. Sportevenementen kunnen plaatsvinden in stedelijk of gemeentelijk gebied, in landelijke gebieden of in natuurgebied. De ene plaats is al wat makkelijker te bereiken dan de andere, dus net als het sporttype heeft de keuze van locatie meteen gevolgen voor de mobiliteitsopties.

In stedelijk of gemeentelijk gebied kan je gebruik maken van een waaier aan mobiliteitsopties, op maat van jouw evenement. Denk aan openbaar vervoer (trein, tram en bus), (deel)fietsen, steps, (deel)auto's, maar deelnemers kunnen misschien ook wandelen of carpoolen. Niet alle opties zijn altijd beschikbaar of haalbaar voor evenementen in landelijk gebied. Als het evenement niet aan een specifieke locatie gebonden is, kies er dan voor om de start in de buurt van een treinstation of bushalte te organiseren.

a) Mobiliteitsplan

• Begin eerst met een analyse van de huidige situatie. Bereken gratis de **mobiscore**[5] van jouw locatie op de website van de Vlaamse Overheid. Stel daarna duidelijke doelstellingen op voor de toekomst en hoe je die wil bereiken. Bijvoorbeeld: de doelstelling is minder vervoer met de wagen, dit willen we bereiken door een pendelbus te voorzien vanuit het station.

• Maak een mobiliteitsplan om het verkeer van en naar je evenement vlot te laten verlopen.

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

b) Bereikbaarheid

• Stel een interactieve kaart op met de verschillende mobiliteitsopties, bijvoorbeeld via Google Maps.

Praktijkvoorbeeld: **Hexia Cyclocross Gullegem**[6]

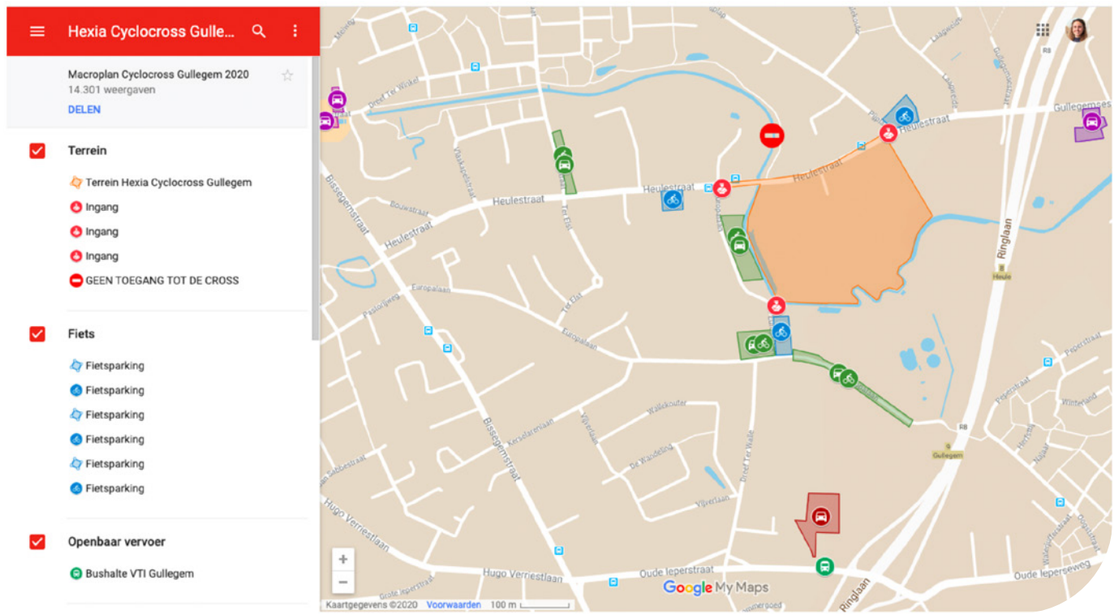

• Voorzie herbruikbare bewegwijzering vanuit het station, bushaltes en parkings naar de evenementlocatie. Voorbeelden: krijtbordjes, banners zonder data en sponsors, wegwijzers uit afvalhout - gemaakt door een lokale sociale organisatie of repair café.

Praktijkvoorbeeld: Relaks vzw voorziet de Stad Landen van **wegwijzers met indicatieve fietstijden**[7] die lopen via trage wegen, en de wegwijzers zelf zijn gemaakt uit afvalhout.

• Communiceer duidelijk en veelvuldig over de verschillende mobiliteitsopties via verschillende kanalen (website, e-mail, sociale media, affiches...). Voorzie ook op de website een rubriek 'bereikbaarheid' en geef op de Facebookpagina een kaartje weer met de uitgestippelde wandel- en fietsroutes en de trein- en bushaltes.

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

c) S.T.O.P.-principe

Een gemakkelijk principe om te weten welke mobiliteitsvorm de voorkeur geniet, is het S.T.O.P.-principe. Eerst **S**tappen, dan **T**rappen, daarna **O**penbaar vervoer en als laatste redmiddel **P**rivaat vervoer.

Stappen

• Kies een locatie die op wandelafstand ligt van een treinstation of bushalte.

• Stippel veilige en aangename routes uit via **trage wegen**[8] of **wandelknooppunten**[9].

• Beloon niet-autogebruikers met korting op het inschrijvingsgeld of voordelen in natura zoals een voetmassage.

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

Trappen

• Voorzie ruime en veilige fietsenstallingen. Denk daarbij ook aan e-bikes en bakfietsen.

• Beloon niet-autogebruikers met korting op het inschrijvingsgeld of een extra zoals een fietswasbeurt.

• Vermeld het dichtstbijzijnde treinstation met Blue Bikes of voorzie zelf deelfietsen. Dat kan bijvoorbeeld via de sociale organisatie **Fiets & Werk**[10].

• Stippel veilige en aangename routes uit via **trage wegen**[11] of **fietsknooppunten**[12] .

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

Openbaar vervoer

• Voorzie gratis tickets voor het openbaar vervoer voor vrijwilligers en personeel.

• Ga een samenwerking aan met NMBS of De Lijn voor een combinatieticket (inschrijving en openbaar vervoer).

Praktijkvoorbeeld: NMBS heeft een **B-Dagtripticket**[13] ingevoerd voor de **Lampiris Leuven Nature Trail**[14]. Een **QR-code op het startnummer**[15] vervangt het treinticket om papierverspilling tegen te gaan.

• Voer een eigen vervoerstoeslag in voor wie niet gebruik maakt van de aangeboden tickets voor openbaar vervoer.

Praktijkvoorbeeld: De **Zevenheuvelenloop**[16] in Nijmegen vraagt 5 euro als je ervoor kiest om met de auto te komen in plaats van de aangeboden treinkaartjes te gebruiken.

• Laat bepaalde wegen afsluiten om openbaar vervoer te stimuleren.

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

Privaat vervoer: auto

• Maak gebruik van de bestaande parkings.

• Vraag parkeergeld en communiceer hierover duidelijk en vroegtijdig.

• Gebruik stoepkrijt i.p.v. plakband of verf om extra parkeerplaatsen te maken.

• Voorzie gratis pendeldiensten of deelfietsen tussen de parking(s) en de eventlocatie.

• Maak parkeren gratis voor wie met meerdere personen in de wagen zit.

Praktijkvoorbeeld: het **WTA-toernooi Internationaux de Strasbourg**[17] voorziet gratis parking voor auto's met meer dan drie inzittenden.

• Faciliteer carpoolen via een carpoolplatform op de website en Facebookpagina van het event of via bestaande platformen zoals **CovEvent.be**[18] , **BlaBlaCar.be**[19] of **carpool.be**[20].

Praktijkvoorbeelden: **Trail de la Vanne des Moines** [21] promoot carpoolen via het platform **Togetzer**[22] . Wie met een volle auto naar de trail komt, wordt beloond.

De **3X3 Masters**[23] stimuleren carpoolen heel sterk bij hun medewerkers en vrijwilligers door het delen van contactgegevens, het beperken van het aantal parkeerplaatsen en het terugbetalen van de kosten voor openbaar vervoer. Het carpoolen zorgt trouwens ook voor een goede onderlinge sfeer.

• Faciliteer autodelen als openbaar vervoer of carpoolen niet mogelijk is. Op de website van **Autodelen.net**[24] vind je verschillende autodeelaanbieders.

• Vermeld lokale elektrische taxibedrijven als het aanbod openbaar vervoer onvoldoende is.

• Laat autogebruikers hun CO2-uitstoot compenseren door bijvoorbeeld bomen te planten via bestaande organisaties zoals **Treelogical**[25] , BOS+ of Natuurpunt of meer lokale inititiatieven via jouw gemeente.

Duurzaam logeren

• Voorzie milieu- en budgetvriendelijke logies voor meerdaagse evenementen zoals campingplaatsen of hostels. Ga hiervoor in gesprek met de lokale of provinciale diensten voor toerisme. **De Groene Sleutel**[26] geeft een overzicht van verschillende duurzame locaties waarbij je je zoekopdracht kunt verfijnen via verschillende voorkeuren zoals bv. het aanbieden van biologische voeding.

Praktijkvoorbeeld: Het meerdaagse trailevent **SCOTT Xtrails Houffalize**[27] start letterlijk aan de inkom van het hotel Vayamundo Ol Fosse d'Outh. Dit sporthotel heeft een ruime capaciteit en biedt goedkope kamers aan.

Uitdaging ★★★
Kost €€€
Impact TOP TOP TOP

3) Afval

Zoals het S.T.O.P.-principe bij mobiliteit hebben we de verwerkingshiërarchie (de Ladder van Lansink) voor afval. De verwerkingshiërarchie geeft eenvoudig weer wat de prioriteiten zijn op het vlak van afvalbeheer; hoe hoger in de hiërarchie, hoe beter. Hoe ziet die hiërarchie eruit? Bovenaan, dus als eerste prioriteit, komt preventie - afval dat er niet is, moet je niet verwerken - dan volgt hergebruik, recycleren of composteren, verbranden met energierecuperatie, 'gewoon' verbranden en als laatste optie storten. Eenvoudig samengevat: vermijd, hergebruik en recycleer.

Deze regels toepassen is voor sommige zaken eenvoudiger dan voor andere. Neem bijvoorbeeld het vermijden van afval van goodiebags (gemakkelijker: vervang door een QR-code of herbruikbaar gadget) versus voedseloverschotten van bevoorradingsposten (minder gemakkelijk, er is voldoende nodig zodat ook de laatste persoon kan eten onderweg). In uitzonderlijke gevallen is het nog niet mogelijk om afval te vermijden omdat er nog geen goede alternatieven zijn. Denk aan energiegels of -bars voor een dipje tijdens het fietsen of lopen. Hier zal sensibilisering om zwerfvuil te vermijden cruciaal zijn.

Nog een tip om afval te verminderen is het aanpassen van het aankoopbeleid. In een circulaire economie blijven de materialen van een product in omloop, zonder tot afval te worden gereduceerd. Dat maakt circulair aankopen tot een belangrijke hefboom. Overweeg eerst alternatieven zoals huren, as-a-service[28] of tweedehands voordat je iets nieuws aankoopt.

Het geproduceerde afval dat wel nog vrijkomt van je evenement, is bedrijfsafval. Je zamelt het gescheiden in volgens de **geldende sorteerregels voor bedrijven**[29]. Je stelt hiervoor een privé-inzamelaar aan. Voor restafval is het enkel bij kleine hoeveelheden mogelijk om beroep te doen op de huishoudelijke inzamelronde van de gemeente. De hoeveelheid is dan beperkt tot drie 60-liter huisvuilzakken of één container van 22,5 kg restafval per tweewekelijkse inzameling. Voor pmd, papier en karton geldt dat het om vergelijkbare hoeveelheden moet gaan als het volume dat door een huishouden geproduceerd wordt. Sommige gemeenten organiseren ook aparte rondes voor ophaling van bedrijfsafval. Bij twijfel neem je best contact op met je gemeente over de manier waarop je het afval aanbiedt.

a) Afvalbeheer

• Voorzie gescheiden afvalbakken (herbruikbare bekers, herbruikbaar eetgerei, cateringmateriaal voor compostering, pmd, papier en karton, gft en restafval) voor selectieve inzameling. Zorg dat de afvalbakken gegroepeerd in de vorm van 'afvaleilandjes' op logische plaatsen staan en voorzie duidelijke signalisatie zodat er correct wordt gesorteerd. Plaats afvaleilanden op een zichtbare plaats of werk met signalisatie in de hoogte. **Fost Plus**[30] en **Mooimakers**[31] hebben signalisatie rond selectieve inzameling ter beschikking op hun website.

Praktijkvoorbeeld: **UTMB®**[32] voorziet op elke bevoorradingspost voldoende afvalbakken. Op 100 meter van iedere bevoorradingspost staat een laatste afvalbak met duidelijke vermelding dat er nadien geen afvalbakken meer zijn tot de volgende bevoorradingspost.

Kortrijk Loopt![33] van Golazo gebruikt op elke bevoorradingspost herbruikbare bekers en geeft duidelijk aan waar de 'recycling zone' begint en eindigt.

• Ledig de afvalbakken frequent om overvolle bakken te voorkomen.

• Vraag sorteereilanden en ondersteunend communicatiemateriaal aan bij je gemeente. De gemeente kan daarvoor beroep doen op de **afvalintercommunale**[34] , je betaalt enkel voor de levering, de ophaling en het kuisen van de sorteereilanden en het volume afval dat wordt opgehaald. Elke afvalintercommunale hanteert zijn eigen tarieven. Natuurlijk is het ook mogelijk om sorteereilanden bij een privé-aanbieder te huren.

• Vraag via **Mooimakers**[35] gratis materiaal aan voor opruimacties zoals grijpstokken, fluohesjes, handschoenen, bermborden en zakken.

Daarnaast biedt Mooimakers logistieke en financiële steun voor specifieke zwerfvuilprojecten in steden en gemeenten. De Ronde van Vlaanderen maakt bijvoorbeeld gebruik van deze ondersteuning.

• Voorzie peukenpalen en/of rookzones die ingericht zijn met asbakken. Nog beter: maak je sportevenement rookvrij en communiceer hier duidelijk over op het terrein. Gebruik pictogrammen of vraag het Generatie Rookvrij-label aan en gebruik hun communicatiemateriaal. Spreek mensen aan die toch nog roken.

Praktijkvoorbeeld: Het WK Wielrennen 2021 koos voor een rookvrij evenement in samenwerking met Kom Op Tegen Kanker.

• Sensibiliseer en communiceer voldoende en duidelijk over de afvalregels, bijvoorbeeld via banners, ledschermen of een animatieteam.

• Maak een afvalplan op: vraag je gemeente of afvalintercommunale om advies op maat van jouw evenement. De Groeneventscan van de OVAM (zie het laatste hoofdstuk van deze brochure) toont hoe een afvalplan eruit kan zien. Je hebt ook externe dienstverleners afvalbeheer, zoals **Ecofest**[37] of **sMarty Greenz**[38] . Hun dienstverlening omvat meestal sensibilisatie, opmaak van een afvalplan met advies, beschikbaarheid van een team ter plaatse en een degelijke evaluatie.

Praktijkvoorbeeld: : In Frankrijk werkt de **UTMB®**[39] samen met onder andere **Elise Alpes**[40] en **Aremacs**[41] als afvalbeheerders.

Nuttige links

• Via **Denuo**[42] vind je private afvalophalers.

• Via je gemeente of **afvalintercommunale**[43] vind je meer info over de huishoudelijke ronde of het aanbieden van gelijkaardig bedrijfsafval

• Duurzame evenementen tips: afval - **OVAM**[44]

Uitdaging ✱✱✱
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

b) Startnummer

• Hergebruik de startnummers. Zorg er dus voor dat ze uit degelijk materiaal gemaakt zijn, anders is dat niet mogelijk. Het hergebruiken van startnummers kan door de organisatie zelf of door de tijdregistratieverwerker gebeuren. Als je organisatie meerdere evenementen organiseert, loont het zeker de moeite om dit te testen.

• Zorg voor efficiënte inzameling van de startnummers, bijvoorbeeld door het startnummer te verdelen in ruil voor de afgegeven bagage, een geldwaarborg, toegang tot de eindbevoorrading of een naturaprijs voor de deelnemers.

Praktijkvoorbeelden: **Bostrail Aalter**[45] is een van de wedstrijden georganiseerd door Marathon & More Belgium die voor al hun wedstrijden de startnummers hergebruikten. Ook de **Structabo CrossCup**[46] laat de deelnemers een startnummer aankopen dat ze voor alle manches moeten gebruiken. De sportfederatie Atletiek Vlaanderen voorziet de leden van één startnummer per seizoen (winter en zomer). Sinds 2020 kan je bij **Sportu**[47] een persoonlijk startnummer aankopen waarmee je kan deelnemen aan alle wedstrijden die verwerkt worden door Sportu.

• Reik 'groene' startnummers uit waarbij het surplus dat de deelnemers op het inschrijvingsgeld betalen, gebruikt wordt om natuurdomeinen te herstellen die onderdeel zijn van het parcours.

Praktijkvoorbeeld: **UTMB®**[48] deed dit al drie jaar en wilde in 2020 tien 'groene' startnummers uitgeven.

• Gebruik elektronische chips als alternatief voor startnummers. Er zijn verschillende herbruikbare chips op de markt die ofwel tussen de schoenveters, ofwel met een velcroband rond de enkel worden vastgemaakt. De enkelband is al goed ingeburgerd in triatlonwedstrijden.

Uitdaging ★ ☆ ☆
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

c) Medaille, goodiebag en T-shirt

• Vermijd onnodige geschenken door de medaille, de goodiebag en het T-shirt enkel op aanvraag aan te bieden.

Praktijkvoorbeelden:

Bij **Ecotrail Brussel**[49] is de medaille en het T-shirt optioneel.

De **Zevenheuvelenloop**[50] laat de deelnemer kiezen tussen een medaille of korting op het inschrijvingsgeld.

• Bedruk de medailles niet met de datum van het event, zodat ze nog bij volgende edities kunnen worden gebruikt.

• Wees creatief en geef de medaille een nuttige functie.

Praktijkvoorbeeld: Wie bij **Ecotrail Brussel**[51] toch voor de medaille kiest, heeft er meteen een flesopener bij.

• Maak de medaille uit afval of gerecycleerde materialen.

Praktijkvoorbeeld: De Zevenheuvelenloop geeft een **medaille uit afvalhout met een lint van gerecyclede PET-flessen**[52] .

De Japanse organisatoren van de Olympische Spelen 2021 gingen nog een stapje verder met hun **medailles van gerecycleerde smartphones**[53] .

• Bevat je goodiebag enkel folders en kortingsbonnen? Geef je deelnemers dan een **digitale goodiebag**[54] . Alle kortingsbonnen en info uit de goodiebag komen dan op een webpagina van de wedstrijdwebsite, deelnemers krijgen toegang via een aparte link of QR-code, bijvoorbeeld in de inschrijvingsmail.

• Bied de naturaprijzen aan zonder verpakking, in een geweven mand of in een herbruikbare tas. Zo maakt onder andere Flagbag gepersonaliseerde tassen van vlaggen en zet **Trash Design**[55] afval om in unieke stukken met behulp van sociale economie.

Praktijkvoorbeelden:

Trailberg[56] geeft een geweven mand vol bioproducten van sponsor Bio-Planet aan iedereen die op het podium staat.

Ecotrail Brussel[57] geeft aan de laureaten originele herbruikbare tassen gemaakt uit de reclamedoeken van de vorige editie.

• Deel geen gratis kledij uit.

• Als er kledij is, kies dan voor 100% gerecycleerd materiaal, biologisch of fairtrade katoen, en/of een ecolabel.

Praktijkvoorbeelden:

De **Zevenheuvelenloop**[58] biedt tegen betaling T-shirts aan, gemaakt van 100% gerecycleerd materiaal uit Europa.

• Bedruk T-shirts niet met de datum van de wedstrijd zodat je ze bij een volgende editie opnieuw kan gebruiken.

• Zorg voor zones, liefst beveiligd en bij de start, waar deelnemers hun bagage kunnen achterlaten. Indien er toch kledij overblijft, doneer die aan een tweedehandswinkel zoals de Kringwinkel, Opnieuw & Co, Oxfam of andere sociale organisaties. Of organiseer samen met een plaatselijk repair café een **workshop 'tote bags'**[59] maken die je gebruikt bij de volgende editie.

Uitdaging ★ ☆ ☆
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

d) Signalisatie

• Gebruik of hergebruik afvalhout voor het maken van wegwijzers.

• Vermijd signalisatie op maat van een specifieke wedstrijd. Dit kan door bijvoorbeeld het grafische logo elk jaar opnieuw te gebruiken en geen datum te vermelden. Of door te kiezen voor milieuvriendelijke krijt- of verfbordjes die telkens aangepast kunnen worden.

• Neem de signalisatie weg binnen de 24 uur na het evenement, om te vermijden dat het zwerfvuil wordt.

Praktijkvoorbeeld: Sportevents.be gebruikt voor al hun wedstrijden universele herbruikbare wegwijzers. Ook de Stad Zoutleeuw gebruikt herbruikbare wegwijzers bij zijn wandelingen.

• Gebruik herbruikbare tiewraps (kies bijvoorbeeld fluogele zodat je ze gemakkelijk ziet bij het verwijderen), herbruikbare kabelbinders, biologische (afbreekbare) verf, karton, (afval)hout of touw. Bevestig en verwijder ze op een manier die hergebruik mogelijk maakt.

• Gebruik een spuitbus op basis van milieuvriendelijke kalk (een zogenoemde ecomarker) om markeringen op de grond uit te tekenen in plaats van plakband of verf.

Praktijkvoorbeelden: De Kruibeekse Polderloop[60] gebruikte al meerdere malen milieuvriendelijke kalk in spuitbus. Met de hulp van een zelfgemaakte houten of kartonnen mal maken ze snel en gemakkelijk uniforme markeringen. Hun ervaring leert dat na ongeveer driemaal regenen de kalk is weggespoeld.

De 3x3 Masters[61] gebruiken krijt in plaats van plakband of verf om speelvelden af te bakenen.

Uitdaging ★ ☆ ☆
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

e) Duurzame/circulaire materialen

• Probeer in eerste instantie zo veel mogelijk te hergebruiken of te huren. Als je toch zaken moet aankopen, check dan in de Gids voor Duurzame Aankopen[62] of op het Platform Circulair Aankopen[63] op welke manier je die aankoop kan verduurzamen.

Praktijkvoorbeeld:

De 3X3 Masters[64] hergebruiken vlaggen, spandoeken, parasols en wanden voor hun basketbalwedstrijden. Daarnaast lenen ze ook tribunes, tenten en frigo's van sponsors. Ze kochten ook modulaire courts uit duurzaam en herbruikbaar materiaal aan. Door een jaarlijkse onderhoudsbeurt verlengen ze daarenboven nog de levensduur van de grote materialen zoals tenten.

• Vermijd drukwerk en voer je promotie via website, e-mail en sociale media.

• Gebruik gerecycleerd, FSC-gelabeld[65], chloorvrij papier en milieuvriendelijke inkt voor je noodzakelijke drukwerk. Print recto-verso en zorg voor een gerichte verspreiding.

• Gebruik al bestaande regionale en lokale communicatiekanalen, zoals krantjes, folders en brochures van verenigingen, gemeenten of provincies en scholen. Zo vermijd je extra occasioneel drukwerk en papierverbruik.

• Plaats je wedstrijd op de algemene loopkalender[66] , triatlonkalender[67] , of fietskalender[68] . Er bestaan ook nog meer specifieke websites zoals Betrail[69] voor trailrunning en stratenlopen.be[70] .

• Hou data bij om een goede inschatting te maken van wat je nodig hebt om overschotten te vermijden. Noteer bij elke editie de deelnemersaantallen (inclusief het aantal ingeschrevenen dat niet kwam opdagen).

• Vermijd eenmalige reclamedoeken. Hergebruik of recycleer ze als ze er toch al zijn.

Praktijkvoorbeeld: Ecotrail Brussel[71] geeft aan de laureaten originele herbruikbare tassen gemaakt uit de reclamedoeken van de vorige editie.

• Gebruik digitale ledschermen, banners, roll-ups of een andere herbruikbare vorm van infobord als alternatief voor papieren flyers.

Praktijkvoorbeelden: Sportevents.be voorziet iedere wedstrijd van een grote zuil met wedstrijdinformatie. De metalen constructie wordt hergebruikt en van de canvas worden draagtassen gemaakt voor een volgende editie.

De 3X3 Masters[72] gebruiken een scherm om de tussenstanden weer te geven in plaats van papier. Daarnaast verspreiden ze het wedstrijdschema en de uitslagen digitaal en via de app FIBA.

• Verzend het inschrijvingsticket via e-mail en vermeld duidelijk dat het niet afgedrukt moet worden of plaats een QR-code in de e-mail.

Praktijkvoorbeeld:

De meeste wedstrijden vragen bij aanmelding/inschrijving het startnummer dat je via e-mail kreeg en je naam. Zo komt er geen papier aan te pas, vaak is het tonen van de e-mail ook niet nodig.

• Gebruik milieuvriendelijke schoonmaakproducten met duurzaamheidslabel[73] .

• Stel een duurzaamheidscharter op voor je leveranciers/partners, aangepast aan hun producten of diensten. Voorbeelden van milieucharters uit het bedrijfsleven vind je bij Voka en via de OVAM op www.groenevent.be.

Bekijk clausules rond o.a. milieuvriendelijke ecomarkers, herbruikbare bekers, herbruikbare nummers, eetkraampjes met een vegetarisch of veganistisch aanbod.

Uitdaging ★ ★ ★
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

4) Catering

De Vlaamse Overheid zet in op het uitfaseren van wegwerpdrankrecipiënten op evenementen. De regels beantwoorden aan de vereisten van de Europese Single Use Plastics-richtlijn, die een daling van kunststof drinkbekers en voedselrecipiënten vereist van de lidstaten tegen 2026 tov 2022. Vlaanderen neemt bovendien aanvullende maatregelen die de focus op wegwerpplastics verlegt naar al het eenmalig drink -en eetgerei. De Vlaamse Regering kiest hiermee bewust voor een doorgedreven beleid dat zich richt op afvalpreventie, een daling van het grondstoffengebruik en het stimuleren van een circulaire economie op evenementen.

Vlaamse overheden en lokale besturen bekleden een voorbeeldfunctie. Een verbod op wegwerpdrankrecipiënten is voor hen al sinds 2020 van kracht. Voor andere evenementen stippelde het Vlaamse beleid een stapsgewijze afbouw uit. Sinds 15 juni 2023 is er een verbod voor het serveren van drank in wegwerprecipiënten (plastic bekers, kartonnen bekers, brikjes, glas zonder statiegeld,...). Enkel petflessen en blikjes kunnen nog, als de eventorganisator kan aantonen dat minstens 95% ervan worden ingezameld voor recyclage. Vanaf 1 januari 2025 zijn ook deze recipiënten niet meer toegelaten en wordt herbruikbaar overal de norm. Voor herbruikbaar drink- en eetgerei is er bovendien een inzamelsysteem verplicht dat 90% retour garandeert zodat de drankrecipiënten effectief meerdere malen ingezet worden.

Om te voldoen aan deze wetgeving zijn er heel wat mogelijkheden. In de eerste plaats kan je inzetten op preventie, gebruik zo weinig mogelijk materialen bij het serveren van drank en voeding en vermijd voedselverspilling. Zo is water van de kraan en voor hapjes fingerfood een goed alternatief. Catering die zich niet leent hiervoor, serveer je in herbruikbare cateringmaterialen.

Covid-19 heeft geen invloed op het gebruik van herbruikbaar cateringmateriaal. Het FAVV vermeldt hierover dat een risico op besmetting pas ontstaat wanneer de bestaande aanbevelingen en verplichtingen voor hygiëne niet worden nageleefd. Ongeacht of je gebruik maakt van glas, herbruikbaar of éénmalig cateringmateriaal. Herbruikbare bekers, borden en glazen zijn dus even veilig als wegwerp zolang je de hygiëneregels respecteert. Meer info vind je terug op de OVAM-pagina **rond COVID-19 en duurzame events**[75].

a) Drankrecipiënten

• Kies voor herbruikbare bekers die verhuurd worden. Een lijst met het aanbod van **gemeentes, afvalintercommunales**[76] en **professionele leveranciers** [77] vind je op de OVAM-website **www.groenevent.be**[78] . Beperk je tot één of twee types bekers, dat maakt het gemakkelijker om de bekers achteraf efficiënt op te halen en te sorteren.

De meeste aanbieders van herbruikbare bekers voorzien ook een afwasdienst. Dat kan ofwel ter plekke via een mobiele wasstraat of op een andere locatie in een industriële wasstraat, waar de bekers dan eventueel ook gestockeerd kunnen worden.

Praktijkvoorbeelden: **Levensloop Beveren**[79] testte de mobiele wasstraat van de afvalintercommunale Ibogem uit, met succes!

De **Namur International Marathon**[80] toont aan dat herbruikbare bekers gebruiken op loopevenementen, hoe groot of klein ook, mogelijk is. De organisatie maakt al jaren gebruik van herbruikbare bekers op alle (!) bevoorradingsposten. Zelfs hun internationale publiek - naast hobbysporters ook heel wat professionele atleten - vormt geen hindernis. De kritiek dat heel wat bekers vertrappeld worden of verloren gaan, wordt ook weerlegd: op de 50.000 bekers zijn er ongeveer 1.000 verloren of vertrappeld. Dat is slechts 2 procent.

De **12urenloop**[81] liet de vele Gentse studenten (ongeveer 10.000) drinken uit herbruikbare bekers.

Heist Loopt en Zingt[82] kocht zelf herbruikbare bekers aan voor hun evenement en verhuurt die nu ook. De OVAM maakte **video's**[83] over de bekersystemen met de organisatoren van de 12-urenloop en Heist loopt en Zingt.

Kortrijk Loopt![84] van Golazo gebruikte op elke bevoorradingspost herbruikbare bekers.

• Voorzie een efficiënt en effectief systeem om de herbruikbare bekers in te zamelen. Een waarborg vragen is een klassieke oplossing die goed werkt.

• Laat de deelnemers zelf een beker meenemen als alternatief voor herbruikbare bekers.

Al een aantal organisaties doen het nu zonder bekers, zoals Natuurloop Zonnebeke en Sportevents.be. De deelnemers kunnen natuurlijk ook een camelbag gebruiken of een trailvestje met flexibele bidons dragen.

Praktijkvoorbeelden: Tijdens de **Havenlandrun Run & Walk**[85] van Golazo Sports waren op de bevoorradingsposten geen bekers voorzien. Deelnemers moesten een eigen beker meenemen of konden een opvouwbare beker aankopen aan de start.

De 100-km run van **Kom op tegen Kanker**[86] moedigt lopers aan om een eigen beker, bidon of camelbag mee te brengen. Aan de bevoorradingsposten staan vrijwilligers met waterkaraffen om bekers van deelnemers bij te vullen.

• Kies voor innovatieve oplossingen zoals de eetbare waterbubbels van **Ooho**[87] . Het vliesje rond de bubbel is gemaakt van zeewier, waardoor de bubbel in zijn geheel kan worden opgegeten, zonder enig afval. De bubbel zelf kan gevuld worden met water, maar ook met sportdrank. De Ooho's zitten nog in een experimentele fase: alle opmerkingen uit de testevents worden meegenomen om een product van de hoogste kwaliteit aan te bieden.

Praktijkvoorbeeld: De **London Marathon**[88] was het eerste massa-evenement dat de bubbels uittestte. Ondertussen heeft ook de **Zevenheuvelenloop**[89] de waterbubbels gebruikt, die positief onthaald werden door zowel de lopers als de organisatie.

Nuttige links

Hoe organiseer je je systeem met herbruikbare bekers? De links hieronder brengen je naar tools die je op weg zetten:

• **Handleiding, stappenplan, fiches, kostensimulatie en leveranciers voor herbruikbare bekers**[90]

• **Kwitten-campagne: sensibiliserende affiches om op jouw event in te zetten en video's met praktijkervaringen van andere organisatoren**[91]

Uitdaging ★ ☆ ☆
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

waterbubbels
van **Ooho**

© David Lineton

b) Eetgerei

• Vermijd eetgerei en bied voedsel uit het vuistje of in een servetje aan.

• Kies voor eetbaar eetgerei, eetbare ijshoorntjes -en bakjes, veggieburgers op een broodje, of slaatjes uit een koolblad.

• Kies voor herbruikbaar eetgerei (inox bestek, porselein, glas of kunststoffen bordjes, kommetjes en schaaltjes). Hier zijn dezelfde **retoursystemen**[92] en **leveranciers**[93] van toepassing voor de herbruikbare bekers.

• Laat de deelnemers en vrijwilligers hun eigen bestek meenemen voor de bevoorradingen.

• Als bovenstaande opties - herbruikbaar eetgerei en bestek - echt niet mogelijk zijn, en het evenement geen overheidsevenement is, dan kies je best voor eetgerei uit hernieuwbare grondstoffen die ook gerecycleerd kunnen worden zoals bagasse of hout, of je kiest voor producten gemaakt uit gerecycleerde materialen zoals gerecycleerd papier of karton. Het geproduceerde afval van een evenement is bedrijfsafval, je zamelt het verder gescheiden in volgens de geldende **sorteerregels voor bedrijfsafval**[94] . Vraag na bij je afvalverwerker wat de mogelijkheden zijn en maak hier op voorhand afspraken over.

Uitdaging ✱ ✱ ✱
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

c) Drank

• Bied drank aan via grootverpakkingen zoals grote bidons met tap.

Praktijkvoorbeelden: Sportevents.be voorziet op alle bevoorradingen grote bidons met leidingwater, bouillon of groentesoep en sportdrank. Om de sponsor van de dranken de nodige aandacht te geven, krijgt die een sticker op de bidon of een banner bij de finish.
De bostrail van Aalter en vele andere organisaties werken al op deze manier.
Ook voor wielerwedstrijden werkt dit principe perfect: **Etixx Classic Nazareth**[95] voorziet bidons met Etixx-sportdrank waaruit de renners hun eigen drinkbus via de tap kunnen vullen.

• Bied je drank met gas aan, kies dan voor het systeem van postmix met frisdranken op basis van siroop en water.

Praktijkvoorbeeld: De Franse organisator **UTMB®**[96] biedt spuitwater aan met Sodastream.

• Overweeg externe dienstverleners die leidingwater aanbieden via tap bij grote evenementen zoals De **Waterbar**[97] of **Robinetto**[98] .

Uitdaging ✱ ✱ ✱
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

d) Voedsel

• Hou data bij om een goede inschatting van je bevoorrading te kunnen maken. Noteer bij iedere editie de deelnemersaantallen (inclusief het aantal ingeschrevenen die niet kwamen opdagen) en de overschotten (hoeveel en wat).

• Voorzie kleine porties, bijvoorbeeld niet een volledige maar een derde van een banaan. Hetzelfde geldt voor suikerwafels, rijsttaart en ander eten.

• Bied zo veel mogelijk seizoensgebonden, lokale, biologische en fairtrade-producten aan.

Praktijkvoorbeeld: **Run for Nature in Mechelen**[99] geeft iedere deelnemer biologisch fruitsap van Pajottenlander.

• Vermijd onnodige verpakkingen door bijvoorbeeld te kiezen voor cake uit een grootverpakking of kartonnen dozen met wafels in plaats van wafels die elk apart verpakt zitten. Wees inventief en deel lokaal fruit of een lokaal hapje uit.

Praktijkvoorbeeld: De **Davitamon Classic**[100] gaf rozijnen in een eetbaar kommetje, worsten op een servetje, koekjes zonder verpakking, gesneden cake en fruit.
De **Tweedaagse van Blankenberge**[101] geeft visjes op een boterhammetje. Een lokale lekkernij!

• Voorzie vegetarische eetkraampjes. Maak ook steeds afspraken met de standhouders over het type cateringmateriaal en het sorteren van afval.

• Contacteer lokale eetkraampjes, binnen een straal van 30 kilometer bijvoorbeeld.

• Doneer je voedseloverschotten aan de **dichtsbijzijnde Voedselbank**[102] , De **Schenkingsbeurs**[103] , **Foodsavers**[104] of andere sociale organisaties. Ook apps zoals **Too Good To Go**[105] , **FoodWIN**[106] , **Olio**[107] kunnen je helpen.

• Werk samen met bijvoorbeeld een supermarktketen om voedseloverschotten te verwerken en opnieuw aan te bieden.

Praktijkvoorbeeld: Sportevents.be moest op het laatste nippertje door noodweer de Enclusa-trail aflassen. De bevoorrading, die bestond uit rijstpap en pannenkoeken, was al besteld. Alle rijstpapjes werden nog diezelfde dag naar CAW Geraardsbergen gebracht, zij verdeelden het teveel zelf verder via hun netwerk. De pannenkoeken werden aan voetbalclub K.V. Eendracht Winnik gegeven, die ze voor een euro per stuk verkochten. De rijsttaarten werden onder de medewerkers van Sportevents.be verdeeld. De overschotten van andere wedstrijden worden vaak naar een schooltje in Nisramont gebracht.

Uitdaging ✱ ✱ ✱
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

5) Ruimte

Evenementen hebben altijd een impact op de fysieke ruimte. De aanwezigheid van sporters, zoals trailrunners die afwijken van de paden, leidt bij dieren tot een permanente staat van verhoogde alertheid. Dat heeft invloed op hun paar- en broedgedrag. Dit geldt ook voor de planten en de bodemkwaliteit, vertrappelde zones bijvoorbeeld zijn gevoeliger voor erosie.

Er bestaan verschillende types groengebieden. Sommige terreinen zijn natuurgebied die grotendeels in het bezit en beheer zijn van Agentschap voor Natuur en Bos en Natuurpunt, maar daarnaast zijn er ook heel wat privé-eigendommen. Als evenementorganisator moet je je dan ook aan de opgelegde natuurregels houden.

a) Natuurbescherming

- Overleg met het Agentschap voor Natuur en Bos (Vlaanderen) voordat je een evenement in natuurgebied organiseert.
- Beperk lawaai en vraag bij de lokale overheid een decibelmeter aan.
- Werk samen met de lokale afdeling van Natuurpunt om de natuurlijke omgeving te beschermen en te behouden.
- Gebruik hekwerk om kwetsbare natuur te beschermen tegen wildplassers of vertrappeling.
- Bescherm kwetsbare bodem bij publiekzones met rubberen matten, houten platen of metalen rijplaten.

Praktijkvoorbeelden:

De Lampiris **Nature Trail Series**[108] steunen onder andere het Agentschap voor Natuur en Bos of Natagora in Wallonië. Atletiekclub O.E.H. organiseert jaarlijks de **Hyacintenjogging**[109] door het Hallerbos. Ze werken samen met stadsbestuur van Halle en het Agentschap voor Natuur en Bos om de hyacinten te beschermen.

- Laat de deelnemers geen fruit- of groenteresten op de grond werpen, maar voorzie een aparte gft-bak.

Uitdaging ★ ★ ☆
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

b) Locatie

- Kies een locatie dicht bij een **Groene Halte**[110] of een 'gewoon' station of bushalte.
- Kies een locatie met zo veel mogelijk bestaande faciliteiten zoals douches en toiletten, en gebruik eventueel de open ruimte van bedrijven, organisaties of scholen als parkeerruimte.
- Kies een locatie die geschikt is voor het verwachte aantal deelnemers en plaats indien nodig extra douches, toiletten, fietsenstallingen…

Uitdaging ★ ★ ☆
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

6) Water en energie

Evenementen zijn echte energievreters, denk maar aan de muziekinstallatie, schermen en verlichting. Sporten is sowieso gezond en aan te raden, maar het doet ook de toilet- en douchebeurten sterk stijgen. Het reduceren van het water- en energiegebruik is niet enkel nuttig vanuit milieuoogpunt, maar maakt ook een verschil voor je budget.

a) Douche en toilet

- Kies voor douchewater dat duurzaam wordt opgewarmd, via een zonneboiler of met houtpellets bijvoorbeeld.
- Kies voor douches met een spaardouchekop en met timers, zoals drukknoppen.
- Kies voor composttoiletten. Of indien aansluiting op de riolering mogelijk is, kan je voor vacuümtoiletten of toiletwagens met spaarknop kiezen.

b) Verlichting

- Gebruik steeds ledverlichting.
- Laat de deelnemers van nachtwedstrijden herbruikbare batterijen gebruiken voor hun hoofdlamp.

c) Andere

- Gebruik milieuvriendelijke toestellen met het zuinigste energielabel.
- Vermijd energievreters zoals springkastelen of luchtpilaren.
- Maak afspraken met standhouders en uitbaters van eetkraampjes over energiebesparende maatregelen, of zet aparte tellers zodat elke foodtruck zijn eigen verbruik ziet én moet betalen.
- Vermijd generatoren en sluit zo veel als mogelijk aan op het bestaande net.
- Voorzie fietsen op rollen als opwarming voor de deelnemers en om tegelijkertijd hun smartphone, sporthorloge of hoofdlamp op te laden. Op deze manier sensibiliseer je de deelnemers over de kostbaarheid van energie.

Uitdaging ★ ★ ★
Kost € € €
Impact ↑ TOP ↑ TOP ↑ TOP

7) Communicatie

De ondernomen duurzame acties in de verschillende impactdomeinen kennen enkel succes als je er frequent en gericht over communiceert. Communicatie kan naast louter informeren ook inspireren, sensibiliseren en engageren, en vergroot zo het succes van je duurzaamheidsacties op korte en lange termijn.

a) Inspireren

• Zoek bekende sporters zoals kampioenen die als duurzaamheidsambassadeur of -ambassadrice optreden. Op die manier zet je de duurzaamheidsacties in de kijker en worden ze sneller bekend bij het grote publiek. De populariteit van de duurzaamheidsambassadeur draagt ook bij tot het sensibiliseren en engageren van de sporters en supporters.

Praktijkvoorbeeld: Verschillende topsporters deden onder de slogan 'Zweten zonder impact' een oproep aan de ministers van Sport en Leefmilieu voor de verduurzaming van sporten.

b) Sensibiliseren

• Toon op een eenvoudige manier de impact die de deelnemers realiseren met de genomen maatregelen.

Praktijkvoorbeeld: Het schema van de EcoTrail Parijs[111] visualiseert de gerealiseerde impact voor de deelnemers. Het WK Wielrennen sensibiliseerde het publiek met de genomen maatregelen door stickers, affiches en banners op verschillende plaatsen[112] te bevestigen. De reclamekaravaan werd vervangen door een 100% elektrische Green Car die via de luidsprekers opriep om het proper te houden.

• Maak op je website een aparte rubriek 'duurzaamheid' en geef er alle engagementen duidelijk aan. Voorzie op de webpagina 'wedstrijdinformatie' een link naar die rubriek.

Praktijkvoorbeeld: Op de website van het WK Wielrennen 2021[113] vind je een aparte rubriek 'duurzaamheid' waar de hele duurzaamheidsstrategie en het bijhorende rapport wordt gedeeld.

• Sensibiliseer standhouders en uitbaters van eetkraampjes, verbied hen om wegwerpverpakkingen te verkopen of te verdelen en verplicht ze tot een doorgedreven afvalscheiding, eventueel op basis van een milieuwaarborg.

Praktijkvoorbeeld: het WK Wielrennen 2021 maakte een duurzaamheidscharter[114] voor alle standhouders.

c) Engageren

• Creëer een gezamenlijk engagement rond duurzaam sporten via zichtbare verbondenheid.

Praktijkvoorbeeld: De Nederlandse stichting 'Ik Fiets Vriendelijk'[115] deelde groene ventieldopjes uit aan alle fietsers die zich engageerden om onder andere geen afval in de berm te gooien. Naast fietswedstrijden kan je met groene schoenveters dezelfde actie op poten zetten voor loopwedstrijden.

Uitdaging ★ ★ ☆
Kost € € €
Impact TOP TOP TOP

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER

OVAM

GROEN EVENT:
één site met alle info om jouw event duurzaam te maken

De **Groen Event-site**[116] is het informatieportaal van de OVAM voor het verduurzamen van evenementen. Je vindt er info over de nieuwe VLAREMA-wetgeving rond catering-materiaal. Ook worden de subsidiemogelijkheden rond het verduurzamen van evenementen toegelicht. De Groen Event bevat ook interessante tools zoals de groeneventscan.

De groeneventscan ligt aan de basis van deze inspiratie-gids. De scan is een gratis online vragentool die een handig hulpmiddel vormt voor de verduurzaming van alle soorten evenementen. De scan analyseert het evenement aan de hand van acht thema's: ruimte, catering, materiaal, afval, energie, water, mobiliteit en beleid. Voor deze acht thema's geeft de groeneventscan algemene richtlijnen die deze in-spiratiegids dan vertaalt naar de praktijk, met focus op bui-tensportwedstrijden.

Als laatste is er een onderdeel 'Praktijkvoorbeelden en tips'. Hier worden concrete tips verzameld voor de acht thema's uit de groeneventscan.

Met vragen kan je steeds terecht bij FAQ of via e-mail bij de OVAM (groenevent@ovam.be).

CHECKLIST

1) Organisatie

o Werkgroep duurzaamheid (waarin alle afdelingen van de organisatie vertegenwoordigd zijn)

o Duurzaamheidsplan en -charter

o Ecoteam op het terrein

o Koppel je event aan een goed doel

o Werk samen met maatschappelijk kwetsbare groepen

o Voorzie CO2-compensatie voor de uitstoot die je niet kan vermijden

2) Mobiliteit

a) Mobiliteitsplan

o Mobiscore

o Analyseer de huidige situatie, formuleer duidelijke doelstellingen en hoe je deze zal realiseren

b) Bereikbaarheid

o Voorzie een kaart met mobiliteitsopties

o Communiceer over de duurzame mobiliteitsopties

c) S.T.O.P.-principe

Stappen

o Kies een locatie op wandelafstand van treinstation/bushalte

o Stippel een aangename route uit

o Beloon niet-autogebruikers

Trappen

o Voorzie ruime en veilige fietsenstallingen

o Beloon fietsers

o Vermeld het dichtstbijzijnde treinstation met Blue Bike of voorzie zelf deelfietsen

o Stippel een aangename route uit

Openbaar vervoer

o Voorzie gratis tickets met het openbaar vervoer voor personeel/vrijwilligers

o Werk samen met NMBS/De Lijn voor een combinatieticket

o Reken een toeslag aan bij niet-gebruik van het openbaar vervoer

o Sluit bepaalde wegen af om openbaar vervoer te stimuleren

Privaat vervoer

o Gebruik bestaande parkings

o Vraag parkeergeld en communiceer hierover

o Voorzie gratis pendeldiensten/deelfietsen

o Maak parkeren goedkoper voor een volledig bezette auto

o Faciliteer carpoolen via een carpoolplatform

o vermeld lokale elektrische taxibedrijven

o Zorg voor een mogelijkheid tot CO2-compensatie voor autogebruikers

d) Duurzaam logeren

o Bied milieu- en budgetvriendelijke logies vlakbij het evenement aan

3) Afval

a) Afvalbeheer

o Afvalpreventie: huur of leen en wanneer een aankoop noodzakelijk is kies voor herbruikbare materialen

o Voorzie criteria voor een duurzaam aankoopbeleid

o Maak een afvalplan

o Voorzie sorteereilanden voor selectieve inzameling met duidelijke signalisatie

o Gebruik materiaal van Mooimakers en Fost Plus voor signalisatie en opruimacties

o Voorzie peukenpalen en/of rook(vrije) zones of ga voor een rookvrij evenement

b) Startnummer

o Voorzie herbruikbare startnummers

o Zorg voor inzameling van de startnummers op het einde van het event

o Investeer in ‘groene’ startnummers

c) Medaille, goodiebag en T-shirt

o Voorzie dit enkel op aanvraag

o Maak medailles en T-shirts zonder datum

o Kies voor een medaille met nuttige functie (bv. flesopener)

o Bestel medailles uit gerecupereerde of gerecycleerde materialen

o Ga voor een digitale goodiebag

o Geef naturaprijzen zonder verpakking

o T-shirt: kies voor 100% gerecycleerd, biologisch, fairtrade of met ecolabel

d) Signalisatie

o Vermeld geen datum, jaartal of logo op signalisatieborden

o Neem signalisatie weg binnen de 24 uur

o Kies voor herbruikbare bewegwijzering

o Gebruik recupmaterialen zoals (afval)hout

o Voorzie herbruikbare tiewraps, kabelbinders of touw

o Gebruik biologisch afbreekbare verf of een spuitbus met milieuvriendelijke kalk

e) Duurzame/circulaire materialen

- Maak een duurzaamheidscharter op voor leveranciers
- Geef de voorkeur aan lenen, huren of hergebruik
- Communiceer vooraf en nadien via website, e-mail en sociale media en via de algemene loop-, fiets- of triatlonkalender
- Communiceer tijdens via digitale ledschermen, herbruikbare banners of panelen
- Verzend het inschrijvingsticket via e-mail met een QR-code
- Beperk je drukwerk en kies voor gerecycleerd, FSC-label, chloorvrij papier met milieuvriendelijke inkt
- Hou de aantallen van het teveel aan drukwerk en verminder je bestelling het volgende jaar
- Koop milieuvriendelijke schoonmaakproducten

4) Catering

a) Drankrecipiënten

o Vraag aan deelnemers om zelf een beker, bidon of camelbag te voorzien

o Voorzie herbruikbare drankrecipiënten met een efficiënt retoursysteem

o Hou innovaties in de gaten zoals eetbare waterzakjes van zeewier

b) Eetgerei

o Kies voor hapjes uit het vuistje of in een servetje

o Gebruik eetbaar eetgerei (eetbaar bestek, ijshoorntjes, hapjes uit een koolblad,...)

o Vraag deelnemers om eigen eetgerei mee te nemen

o Voorzie herbruikbaar eetgerei met een efficiënt retoursysteem

o Toch wegwerp? Ga voor recycleerbare (bagasse, hout) of gerecycleerde materialen (karton, papier)

c) Drank

o Voorzie leidingwater met tapsysteem

o Kies voor grootverpakkingen zoals een bidon met kraantje of een tapinstallatie

o Schenk frisdranken via een postmixsysteem

d) Voedsel

o Voorzie kleine porties

o Kies voor seizoensgebonden, lokaal, biologisch en fairtrade

o Voorzie vegetarische en/of veganistische eetkraampjes

o Vermijd onnodige verpakkingen

o Doneer voedseloverschotten

o Noteer de deelnemersaantallen en eventuele voedseloverschotten

5) Ruimte

a) Natuurbescherming

o Overleg met ANB

o Beperk lawaai en voorzie een decibelmeter

o Bescherm kwetsbare natuur

o Werk samen met een lokale afdeling van Natuurpunt

b) Locatie

o Kies voor een locatie dichtbij een treinstation/bushalte of 'Groene Halte'

o Hou rekening met voldoende, geschikte en bestaande faciliteiten (douche en toilet)

6) Water en energie

a) Douche en toilet

o Kies voor opwarming van het douchewater via hernieuwbare energie

o Installeer spaardouchekoppen met een timer

o voorzie composttoiletten, vacuümtoiletten of een toiletwagen met spaarknop (geen aansluiting op riolering)

b) Verlichting

o Gebruik ledverlichting

o Laat deelnemers oplaadbare batterijen voor hun hoofdlamp gebruiken

c) Andere

o Gebruik milieuvriendelijke toestellen

o Vermijd energievreters zoals springkastelen of luchtpilaren

o Maak afspraken met standhouders/eetkraampjes rond energiebesparing

7) Communicatie

a) Inspireren

o Vraag bekende sporters als duurzaamheidsambassadeur/-ambassadrice

b) Sensibiliseren

o Communiceer over de gerealiseerde impact

o Communiceer over de genomen acties

o Maak een aparte rubriek 'duurzaamheid' op website

c) Engageren

o Bedenk een zichtbare actie rond duurzaamheid

LINKEN

[1] https://utmbmontblanc.com/en/page/59/environmental-commission.html

[2] https://www.flanders2021.com/nl/duurzaamheid

[3] https://www.larssie.com/nl-team-trail

[4] https://www.sport.be/runningtour/kortrijkloopt/nl/nieuws/article.html?Article_ID=849962

[5]https://www.mobiscore.be

[6] https://cyclocrossgullegem.be/

[7] https://www.gowiththevelo.be/acties/wegwijzers-met-fietstijden

[8] https://www.tragewegen.be/trage-wegen-kaart#trage-wegen-in-je-buurt

[9] https://www.wandelknooppunt.be/

[10] https://www.fietsenwerk.be/nl/home-1.htm

[11] https://www.tragewegen.be/trage-wegen-kaart#trage-wegen-in-je-buurt

[12] https://www.fietsnet.be/routeplanner/default.aspx

[13] https://www.belgiantrain.be/nl/leisure/b-excursions/events/leuven-nature-trail

[14] https://www.sport.be/leuvennaturetrail/run/nl/

[15]https://www.sport.be/leuvennaturetrail/run/nl/#:~:text=Deelnemers%20verzamelen%20bij%20het%20station,-Geen%20papieren%20treintickets%2C%20geen%20afval.

[16] https://www.nnzevenheuvelenloop.nl/nn-zevenheuvelenloop

[17] https://www.internationaux-strasbourg.fr/fr/nos-actions-eco-responsables

[18] https://covevent.be/

[19] https://www.nl.blablacar.be/

[20] https://www.carpool.be/

[21] https://www.facebook.com/events/363074487866768/permalink/387429372097946/?notif_t=event_comment_mention&notif_id=1581798290605245

[22] https://www.togetzer.com/covoiturage-evenement/tqn9ho?fbclid=IwAR2mfCK-77_QOhiYyNnJEIagZaCcEuy56eFSL-QYfRUC87tXS3nDMh8Bp4Iw

[23] https://www.3x3masters.be/#about-3x3-masters

[24] https://www.autodelen.net/

[25] https://www.treecological.be/

[26] https://www.green-key.be/locations/@51.03220156436001,4.209504759799643,9z

[27] https://www.larssie.com/nl-scottxtrailshouffalize

[28] As-a-service is een circulair businessmodel, waarbij niet het product zelf, maar een functie of het gebruik van het product wordt verkocht in de vorm van huren.

[29] https://ovam.vlaanderen.be/selectieve-inzameling-uw-verplichtingen-als-bedrijf

[30] https://shop.fostplus.be/nl/de-sorteerwinkel/products

[31] https://mooimakers.be/webwinkel

[32] https://utmbmontblanc.com/cn/page/58/Limit%20our%20waste.html

[33] https://www.sport.be/runningtour/kortrijkloopt/nl/nieuws/article.html?Article_ID=849962

[34]https://interafval.be/onze-leden

[35] http://www.mooimakers.be

[36] https://www.komoptegenkanker.be/blog/kom-op-tegen-kanker-zorgt-voor-rookvrij-wk-wielrennen

[37] https://www.ecofest.be/

[38] https://smartygreenz.be/

[39] https://utmbmontblanc.com/cn/page/58/Limit%20our%20waste.html

[40] https://www.elise.com.fr/les-services/evenement-rse-et-sensibilisation-au-geste-de-tri.html

[41] http://aremacs.com/

[42] https://denuo.be/

[43] https://interafval.be/onze-leden

[44] https://ovam.vlaanderen.be/afval-praktijkvoorbeelden-en-tips

[45] https://www.marathonandmore.be/p/bostrail.html

[46] https://www.sport.be/crosscup/nl/borstnummer/

[47] https://www.sportu.be/pages/bib.html

[48] https://utmbmontblanc.com/en/page/59/environmental-commission.html

[49] https://www.ecotrail.com/nl/milieuverantwoordelijkheden

[50] https://www.nnzevenheuvelenloop.nl/persbericht-duurzaamheid

[51] https://www.facebook.com/EcoTraildeBruxelles/photos/a.114492282012111/1987264278068226/?type=3

[52] https://www.nnzevenheuvelenloop.nl/persbericht-duurzaamheid

[53] https://olympics.com/ioc/news/tokyo-2020-highlights-the-possibilities-for-a-circular-economy

[54] https://fanomena.io/en/events/

[55] https://trashdesign.be/

[56] https://www.trailberg.be/

[57] https://www.facebook.com/EcoTraildeBruxelles/photos/a.114492282012111/1987264278068226/?type=3

[58] https://www.nnzevenheuvelenloop.nl/nn-zevenheuvelenloop

[59] https://www.youtube.com/watch?v=gJ-B_-qiLJ8

[60] https://www.kruibeeksepolderloop.be/

[61] https://www.3x3masters.be/#about-3x3-masters

[62] https://gidsvoorduurzameaankopen.be/nl

[63] https://aankopen.vlaanderen-circulair.be/nl

[64] https://www.3x3masters.be/#about-3x3-masters

[65] https://www.ikzoekfsc.be

[66] https://www.loopkalender.be/nl

[67] https://triatlonwedstrijden.be/

[68] https://www.vwb.be/173/Kalender

[69] https://www.betrail.run/home

[70] https://www.stratenlopen.be/index.php

[71] https://www.facebook.com/TrailMeyboomBrussels/photos/a.114492282012111/2223350684459583

[72] https://www.3x3masters.be/#about-3x3-masters

[73] https://www.labelinfo.be/

[74] https://ovam.be/wetgeving-cateringmateriaal

[75] https://ovam.vlaanderen.be/covid-19-en-duurzame-events

[76] https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/Afvalintercommunales%20en%20provincies%20-%20cateringmateriaal.xlsx

[77] https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/Professionele%20leveranciers%20cateringmateriaal_1.xlsx

[78] https://ovam.vlaanderen.be/groen-event

[79] https://www.hln.be/in-de-buurt/beveren/ibogem-test-automatische-wasstraat-voor-herbruikbare-plastic-bekers-uit-tijdens-levensloop~ae46b169/

[80] https://www.namurmarathon.com/nl/green-project/eco-verantwoordelijkheid

[81] https://12urenloop.be/index.html#intro

[82] https://www.heistlooptenzingt.be/kopie-van-online-tickets

[83] https://ovam.vlaanderen.be/web/kappen-met-wegwerp-is-top/kwitten-op-evenementen

[84] https://www.sport.be/runningtour/kortrijkloopt/nl/nieuws/article.html?Article_ID=849962

[85] https://havenlandrun.be/nl/eco-charter/

[86] https://www.de100kmrun.be/bevoorrading-en-lunch-deelnemers

[87] https://www.notpla.com/products-2/

[88] https://www.virginmoneylondonmarathon.com/en-gb/event-info/sustainability/

[89] https://www.nnzevenheuvelenloop.nl/persbericht-duurzaamheid

[90] https://www.ovam.be/aan-de-slag-met-de-wetgeving-cateringmateriaal

[91] https://ovam.vlaanderen.be/web/kappen-met-wegwerp-is-top/kwitten-op-evenementen

[92] https://www.ovam.be/aan-de-slag-met-de-wetgeving-cateringmateriaal

[93] https://www.ovam.be/sites/default/files/atoms/files/Professionele%20leveranciers%20cateringmateriaal_1.xlsx

[94] https://ovam.vlaanderen.be/selectieve-inzameling-uw-verplichtingen-als-bedrijf

[95] https://www.etixxclassic.be/nl/

[96] https://utmbmontblanc.com/en/page/59/environmental-commission.html

[97] https://www.dewatergroep.be/nl-be/drinkwater/extra-services/kraanwater-op-evenementen

[98] https://www.robinetto.be/nl/oplossingen/evenementen/watertap-voor-evenementen

[99] https://www.natuurpunt.be/agenda/run-nature-2020-mechelen-35711

[100] https://catenacycling.com/it/profilo-pubblico/blog/detail/cate/800

[101] https://www.2daagse.be/

[102] https://www.foodbanks.be/nl/ons-contacteren

[103] https://www.schenkingsbeurs.be/

[104] https://foodsavers.be/partners/

[105] https://toogoodtogo.be/

[106] https://foodwin.org/

[107] https://olioex.com/

[108] https://www.sport.be/leuvennaturetrail/run/nl/

[109] http://www.oeh.be/?oid=385&pid=53182

[110] http://www.groenehalte.be/over-ons/

[111] https://paris.ecotrail.com/en

[112] https://www.dropbox.com/sh/3a1th21vzsjnaul/AABKIHwq5GDP_ptoelsObnwoa/Foto's%20duurzaamheid?dl=0&subfolder_nav_tracking=1

[113] https://www.flanders2021.com/nl/duurzaamheid

[114] https://www.dropbox.com/sh/3a1th21vzsjnaul/AAAYKk2n3Uo85J9qO2QLfFKxa?dl=0

[115] https://www.ikfietsvriendelijk.nl/

[116] https://ovam.vlaanderen.be/groen-event

INSPIRATIEGIDS VOOR DUURZAME SPORTEVENEMENTEN

#sportersbelevenmeer

BOND BETER LEEF VOOR DE TOEKOMST MILIEU

MOOI MAKERS

Fostplus

SAMEN MAKEN WE MORGEN MOOIER OVAM

SPORT. VLAANDEREN